

U

K32/27

1/10

10-15)

Ser. 264(8)

S. Naou

Matla gones.

1. Lesô: Tshlôko ya lesô e ne e raloxya guê ke tethephana. Tethephana ya motse o mongwê e ne e bollele tethephana ya motse wo mongwe, e late lesô la teng. Ba-Amakau ga ba sa le Tlhatlhane wa namadi, kgôrô ya tššila le ya kokhoko e kile y tšhasêlwa ke tethephana yê ba loagi. Ba re e ne e le ka meriti fa ba tšhasêla. Tethephana a tsêna ka tšhatšhi lepaleng la lengwe a tsaa lesô a tswa le lônê a sianna a leba ga-loagi. Fa mokgosi o lla gore, lesô le ile banyana, ke fa e setse a tswile ka lônê

2. Ga tethephana ya tššila le kokgokô e phulle ka lebelo yo mongwe wa lebelo thata ba re tšaphuti amina kenna a ba šile ka rphêla, a fitlha a tsaa l sô lela a boêla le lônê ga. Bo-moketole tšapa-šani amina kgoso wa tššila, o paka gore tšerankô ya lesô e ne e loka lebelô la tethephana.

Ga lesô le tšerwe ba go le tsaa ga ba sa boêla le ba go tšaa lesô seatleng, ga e se go boêla ga ga bônê. Ka tsatsi le lengwe tethephana ya tššila le yôna e tšle kgukgunetso lesô notseng wa loagi. Ga ba ba šille ka lesô la, ga na ba le tššile itsêšêle une le lônê. Ye ka loagi tethephana e ne e phulle ke tššile banyana ba tššila ka lebelô. Tethephana ga e sianna tšerankô ye ya lesô e ne e gata tšerese ya yôna šile.

3. Mokotô le tššile ke wa go leana lebelô ka go sianna šêla ba ne ba sianna dikgomo. Go ne go ya basimone le basetsana mokotô nageng. Batho bônê mo ga ba namele diphagamêla by-loka ka ditlhare le dirala, gore ba tšle ba bônê šile fa dikgomo di tšwêla le kgomo e šillone, le mosetsana kama mosinane ye šilleng.

Ser. 264

Mokatô o ne o iriwa boseng kgomo di seso tsa gangxix gangwe. Mme ga kgomo di tswêla o tla utlwa mpholodi o lla motho a re, "Agee tswêlang ku ntlê le bônê batho." Ba re o tlo gumana lerole le thuntse. Yo a šilleng kgomo e mzeile molomo wa yôna magetlong, lephoko le tswa moganong la yôna.

Bagolo-golo ba re kgomo tse di ne di ritilwe le fa e feta mošimane kapa ngešanyane ke lebelô e ne e sa mo fete, e siana morago ga gagô. Yô a neng a siana pele ga kgomo e šilleng ke yêna yo neng a phadile mokatô, mme e se ke a feta pelô, e retiwe fêla ke batho. Janong fa kgomo di siane ditshadi di ya gangwe, mme ke mafsi e tsôna go arewa bogôbê ba mafsi fêla, go th e ke legala la busiani. Mme busiani ka mphêla ba tla kaobokane ba je legala la bôna. Go tswa fa kgomo tse di thôma go siana e ke kwa ngegeng pele o lla mokgosi, o letswa ke motho a re, "Aeu-ocou." Mme kgomo di thome go sianêla gaê le mošimane le bananana ba siane le tsôna.

Bakgalabye ba re kgomo tse bôna di ne di itse mokgosi, go êlêusa gore le fa mošimane e dicitse ngegeng mme kgomo tse tlasêlwe ke sebata kwe sanaba, fa e kus mokgosi di ne di siana ga.

Mošimane ba bakau le busetsane ba teng gxx ge ba sa agile mo tshetlhane ile ba isa dikgomo mokatô kwa thebana Rantswetšwetšwe, go ba sa buswa ke kgôrô ya mokgokô e agileng kwa tshetlhake. Ga dikgomo di bowa mokatô, tse bowa di šillwe ke kgomo ya maina kgomo wa latšila. Kgomo yeo ba re ke "Tshwell kata o ikelle o bowa, kgomo y bo-damokone."

Ser. 264

6. Tshweu kate ya bo-remokone e oteleletswe pele ke mosetsana wa sesii go thwe mphuti wa go bina kwena wa Mabua. Go thwe ga di le gangsi le gae mogolokwane wa lla rôle le thuntse fa di fologa leimoto wa Marula di lebile Tlhatlhano. Ngwananyane ego ba re a lo kwa pele le kgono e tshwell.

Bere ke fa marogwe a mo rela e re: "Ba nsh tlane, pshatlane setle le mekete dese! kwa matlhare dimakata. Die-diang bo Amababeroki mongwaga bo-Raletshiri ba etla, ba loketse bana ka mo matšhiring. Nne bana ba longwa ke nta tsa matšhiri." Ba re o ne e rôta moradi wa gagwê fa a bolôle byalo, a bile tsibisa ke go makgore. Go Thwe bana ba gagwe ba ne ba šia ke lebelô ka metlha.

7. Kgati: mo morolokô ke wa thapô, o tshenche ke basetsana thata le bašimane fa ba rata ba o baalo. Ngwananyane yo mongwe o tshwara thapô ka ntlha e ngwe, yo mongwe o tshwara thapô ntlha yalo, nne ba bongwe ba šia ke go dikolosa tsa a gôna mo. Mo gare go bône go na le thapô nne ba babed! ba ba e tshvereng ba tla e dikolosa ke go tshabêlla kosa ba re. "Motse o a fša, o mongwe o a fša." Ba ntae ba itaya thapô ye gararo go le letona mo gatshe le go le letshadi ba e itaya gararo ka go lekana. Nne fa ba e itaya byalo, ba ba omileng ba tla nne ba tsene ka mo thapong e nntse e likoloswa ke go itaya gatshe ba tsene ka bongwe le ka bongwe,

8. Mo mosetsana a ke ro e yo tsêna thapô ya mo itaya a nntse a tlolele godimo, o tshwanetse go tswa ga tsêna yo mongwe. Kgati e na le dikôša tsa yôna, go ya ka gopharologana gago itiya kgati gatshe le godimo.

Ser. 264

Mo gongwe o ka utlwa ba re: "E-yana e fsaile maoto maoto-dinono, nono tsa mpya, tsa mpya e tala." Fa ba ira byalo ke ga ba tlolela ruri ka mo thapong e dikoloswang ke ba babedi go fitlhela koša e fêla.

Mo gongwe o tla utlwa ba re: "Leoto la mmakguma le ntse kôkôrôpô-mogatla, wa mutlana o ntse kôkôrôpô. Basetsana ba maila ba ne ba e tshameka byalo.

9. Da kgale ba re kxwele e ne e sa bapalwe mo gae byaloka ka kajeno e ne e raloka ke methephana wa ntlê. Ba re ba ne ba batla lebala le le golo, mo go seng ditlhare tse di ntsi, ba ralokele teng. Methephana e ne e tsaa meotlwane ya go itaya kgwele, janong ba ôma ka methaladi e mebedi, ba bangwe ba êma fa, ba bangwe ba êma ka kwa; methaladi e lebane ka matlhô. J Janong yo mongwe kwa go thomang methaladi ye, o tla duwa kgwele, a e itaya ka mootlwane ya sianna gare ga methaladi ye. Janong ba tla thôma go itiya kgwele, o mongwe mothaladi o iteyela Botlhaba-tsatsi, wo mongwê o iteyela Bo-sabêla-tsatsi.

Kwa Botlhaba-tsatsi le kwa Bosobêla-tsatsi ba irile mafelô ka go thala gatshe mo go thweng ~~ki231x3x2ax3xng~~.

10. Kgwele e nwa teng. Da tla itaya kgwele byalo ka meriti. Fa kgwele e nwele o tla utlwa ka mphêla ga bôna go thwê, "Rrwii." Motlhang ba fetsa go itaya kgwele, o tla utlwa ba re, "Xwan re ba rwesitse kaki." Bôna ba nositse gararo, rona gatlhano. Da bala mabaka ao ba nositseng ka wôna. Janong ba go rreswa kaki ba tla ya gûê, ba le mswabi.

Bokoti: Mo moralokô ke wa bašimane le bangnyana wa go itaya kapa go kgoma ka menwana. Ngwanyana kapa nositsana o hêmêla menwana ya gagwe, a kgomo yo mongwe a re, "Bokoti se boo."

Ser. 264

A tshaba ke lebelô-yola wa go nêwa bokoti fa a na lebelô thata, o tla siana a ba a tshwara yola, a mo itaya a re, "Bokoti ke bagero." Le yêna a gemetse.

11. Mošimane yo mongwe wa ba-Makakaba fa ba sa agile mokolo le kosana ya Mfatlha Ramabêlê Nawa, a fitlha ke mo lapeng la kgosi ye, a gumana morwa wa Ramabêlê a eja bogôbê, a fitlha a ja na ye. Ga a tloga a naya ngwana wa phuti bokoti, le yêna a tloga a êma a mo sianna, a ba a mo tshwara a busetsa bokoti go mong.

Bašimane le bananyana ba Sesotho ba tshaba go nêwa bokoti thata, ba re fa motho a go neile bôna o tla tlêlwa ke dilô ka mphela tse di sa likang. Ga mošimane a neilwe ke e mongwe bokoti, mme a pallwa ke go tshwara wa go mo naya, le yêna o tshwanetse gore a fitise bokoti bo ka go bo naya yo mongwe. A be a mo siê ka lebelô.

12. Merethwa: Wo wa meretlwa o ranokwa ke bašimane kwa nageng. Ba ba golwane ba kga dithupa tsa meretlwa mme yo mongwe a kgobeketsa mmu, a kgwela mathe teng, a bitsa bašimane a ba botsisa a re, "Wêna o tshaba yo? Yola a re, Nna ga ke mo tshabe. Yo mogolo a re, Raga mathe a?" A a raga, ba bangwê ba re malo! O rogile mmago.

Janong fa yola a re o ya lwa, ba re, "Iketle re le nêyê dithupa." Byalo ba tla nêwa dithupa ba itayana. Ba ba golo fa ba bôna gore yo mongwe o fentswê ke yo mongwe, ba lesa go ira byalo, ba a tsamaya ba lata dikgomo tsa bôna.

Kwa ga Mfatlha fa ba sa le mokolo le kgosi ya bôna Mogagola-a-Matebele.

Ser. 264

13. Rago Ramabêlê, bašimane ba ne ba disa kwa lenyeleng-la Mothlabana. Mo ba beng ba ira moralokô wa go itayana ka dithupa. Ka tsatsi le lengwe mošimane wa Ba-Setshedi a ba a fitlha gae a palegile mokôkôtlô a tlogetse dikgomo tsa ya mašimong a Ba-Modikêlê. A irile byalo ke baka la go pateletswa gore a iteyane ka merethwa.

Banna ba ba ba kgalemêla gore ba se tlhole ba ira byalo, ka gobane thalokô ye ya meretlwa e ya fitlhwa, e irwa fêla ke bašimane kga nageng. Ga e batlege ka gobane e ira motho gore a utlwê ~~xxxxxx~~ bohltoko mmeleng.

14.

Moralokô

Nkate: Wo ke wa bašimane fêla fa ba le nageng. Nkate ke setlhajana sa matlakala a makima a go ba le metsi. Janong bašimane ba kga matlakala a ba a tlose mo setlhajaneng. Janong ba tlo ira mokgobe wa wôna, ba kge kôtana tsa go ôma ba di lootse mafiskeng. Mme ba tshwara marungwana a a bôna ka menô ya ~~xxxxxxx~~ Tshupa-baloi le sedika-motse wa-makgwara, mono wa Thabana-di-gare-ga-wôna o patisa lerungwana ka gatshe.

Janong fa ba thôma go tllhaba bo-nkate ka go phaka ba tla re, "Ga re yeng." Janong ba thôma go ja bo-nkate ba ba tllhaba. Fa ba sa na tllhaba bo-nkate, ba thôma go baa bo-nkate ka nngwe ka nngwe yo mongwe le yo mongwe ba bône yo a tllhabêleng tse ntsi. Janong yo a jeleng tse ntsi o re go yo mongwe, "Ke go jele."

15.

Meranoko

Thanekô ye ya bo-Nkate e ralokwa ke bašimane ka pedi ka pedi. O ne o ralokwa ke basimane ba Mfatlha kwa Thabaneng ya Ramaritshana mo motseng wa Mogagola.

Ser. 264

Go pinkana: Ye ke tnanokô ya bašimane kwa nageng. Fa ba bôna kgomo di tsamaya, ba sa itse gore go yo thibêla mang. O tla utlwa ba re, "Ga re pinkaneng." Yô mongwe o tla thôma a re, "Ping-ping sa bo-Lefi." O bala leina le a le rateng la mošimane.

Ka mabaka a mangwe fa yo mongwe a re: "Ga re pinkaneng." Yôla mošimane o tla re "Ping-ping sa geno." Janong o tla tloga a yo thibêla, fa a boya mme kgomo di tsamaya gapê, ba tla re go yo a tsuang go thibêla pinka. O tlare, "Ping-ping sa bo-
16. Modikedi, mme. Mo dibedi o tla yo thibêla. Lefa go ka piŋkwa yo mogolo mošimane o tshwanêla go yo thibêla, le yêna fa a boya o tla tlo pinka. Thalokô ye ya bašimane ba Mfathe Laila ba ne ba e ranoka kwa nokeng ya Mokôlô fa ba bôna ba bangwe ba gana go thibêla, e ranokwa ke bašimane ba Baphuting ba-bina kwena, le ba-bina noko.

Motago: Thalokô ye ke ya bašimane le bananyana ba e ranoka. E ralokwa ke mmopa, mmu wa gongwaThwa ba ira dikgomo, dibyana, batho le merifsana ka wôna. Janong ba tla tlhwêla ba ranokisa motshegare ka mphêla.

17. Moraba-raba: Ye go epya mesimana gatshe. Mesimana e lesomê le mentso e tshelelang kapa go feta yê. Mesimana ye e dirwa ka metheladi e bopaneng ka nne-nne. Janong mosimeng wo mongwe le wo mongwe go lôkwa mantswana a mabedi a mabedi.

Byalo go tla thôma wa ntlha e ngwe go tsamaisa mantswana a; o a tsamaisa ka go isa go le letona a ntse a ntsha mantswana mosimaneng wo mongwe le wo mongwe. Mosimaneng wa mathômô o ntsa tse pedi ka mphêla, a loke e ngwe go tse pedi tse di latêlang e ngwe a loke go tse wo latelang, e nne tse tharo, a tsaa tse tharo tse a tsamaye ka tse tharo tse mo tshwanêlang go baloka teng.

Ser. 264

18. Janong mošimane wa ka ntlha ye la o tla thōma le yēna go tsamaisa tsa gagwe mosimeng. Fa a ka re a tsamaisa tsa gagwe a fêlêla go lebana le mosimane moo go feletseng yo mongwe, o tsaa mantswana ka mphêla a mesimane e le baneng ye. Ba tla ira byalo ba ntse ba jana go fitlhêla ba fetsana mantswana a, ka go a ntsha mesimeng. Mme yo a setseng ka mantswana fa yo mongwe a feditse go a tsamaisa, ba re o tshwerwe ke kiki.

Thalokô ye le yōna ke ya batho ba ba bedi fêla. Ke thalokô e e seng ya Basotho ka mphêla, e bonwe e ralokwa ke Makirimane, mme basotho ba e ruta le bōna.

19. Seolo: Ye thalokô ke e ngwe ya ~~ka~~ tsa kgale kwa Mfatlha Maila. E ne e le ya bana fêla, e seng batho ba bagolo. Mošimane kapa ngwananyana o êma mo godimo ga seolo a re: "Ang kutu lele kaiee, bo-mme ga ba nthate kaiee, ba rata ke ikwetsa kaiee, ke ikwetsa bodibeng kaiee be-diba bo na le kwena kaiee, bo na le kubu ya tona kaiee ang kutu-kutu kaiee." A re kutu mo gatshe ga seolo. Go namele yo mongwe godimo a tllhabêlêlê kosa ye.

E ne e le kōša ya ~~ka~~ banyana le bašimane ba ga Mfatlha kwa Mamathule, Mosêka le Tsiditsane le kwa kgudu. Tlou, janong ga ya ata thata.

20. E ngwe thalokô ya bašimane le bananyane ke ya go iphitlha bosiu. O tla utlwa ba re, "Ga re iphitlha-phitlhaneng." Pele go tla ya iphitlha bašimane, mme fa ba iphitlhile yo mongwe o tla re, "uwii." Janong bananyana ba tla phatlalla go batla mo go iphitlhileng bašimane. Ba tla ba batla byalo, ba ntse ba ba tlisa golô go le gong.

Ga ba palêlwa ke go bōna yo mongwe ba tla yo mo tsone ka mphêla, go fitlhêla le yēna ba mo gumana.

Ser. 264

Ke thalokô e itsiweng ke bana ba Basotho kamphêla. Bana ba atisa go e raloka fa go na le ngwedi, eseng ka lefifi.

21.

Meraloka.

Maleya letlhokwa: Thalokô ye batho ba mono ba ne ba sa e itse, e tlile le batho ba ga-Mmangwato. E ralokwa ke masogana le bašimane ka gobane ba apara digêmpê tsa sekgowa. Motho o tsaa byae kapa letlhokwana la mollô a le loke morokong wa gêmpê a sa bonwe ke motho. Janong o tla go bontsha le a le tshwereng ka seatla a re o ka se ke we le rôba. Fa o re o ka le rôba, o le potoka ka gêmpê ya gagwê go lebana le moo a lokileng la pele.

Mme fa a le potokile kapa phuthetse o tla go bontsha a re le robe le ntse le potokilwe, mme wêna o tla rôba kanthe o roba le le ka mo morokong. Fa a phuthulla, o tla gumana le lokile.

22.

Meranokô

Mantswana: Thalokô ye le yôna e bonwe e tswa ga Mmangwato. Ke ya bašimane ba tsaa mantswana ba a robotse ka pedi ka pedi ka methaladi e mabedi. Motho o tla thôma a tsee ka seatla sa nja moleng, a tsee ka sa mfogotlhô moleng wa nja. A tope gapê ka sa nja le sa mfogotlhô mo methalading ye. Janong ka mo o tshwere mantswana a pedi ka fa le gôna o tshwere a a pedi. Mme o tla konopa gatshe a mabedi, a ira byaloka fa e ka mo go le lengwe go tswile le le nosi, fêla ntsitse ka botlhale go le leng fêla, a hoge a tope a mabedi ka mo le ka mo.

K32/27

10*

Ser. 264

23. A boye a latlhêlê fatshe a mabedi, a konopa matsogo ka bobedi, mme a ntsha mantswana go le lengwe fêla. O tla ira byalo go fitlhêla mantswana a mo gatshe a fêla. Fa a phuthulla diatla tsa gagwê o tla gumana le lengwe seatleng sa go tlhalefetsa fa se konopya; ~~xxxgxxxixixix~~ ka mo go se sengwe wa bona a mantsi, mme wa makala ka xo se itse.

Dikêtô: Thalokô ye le yôna e ranokwa ka mantswana ka go êpa mosima o le mongwe gatshe. Yôna thaloka ye e setse e ngwadilwe dibukung tsa bana.

Letlhaka: Ke thalokô ya kgalê ya masogana le bathephana. Ba êma ka methaladi e mebedi mme ba lebane, janong ba tla tloga ka nngwe ka nngwe ka go salana morago ba dikologa byaloka ka leotwana ka go siana. Fa mothephana a pataka mo mošimane ka fa, byalo-byalo.

END. S. 264.